

A cincisprezecea Olimpiadă internațională de lingvistică

Dublin (Irlanda), 31 iulie – 4 august 2017

Probleme pentru competiția individuală

Reguli pentru formularea rezolvării problemelor

Nu copiați enunțurile problemelor. Rezolvați fiecare problemă pe o foaie (sau foi) separată (separate). Scrieți pe fiecare foaie numărul problemei, numărul locului dvs. și numele dvs. de familie. Altfel, rezultatele dvs. ar putea fi atribuite în mod greșit unui alt participant.

Răspunsurile trebuie să fie bine argumentate. Un răspuns dat fără explicație, chiar dacă este absolut corect, va primi un punctaj scăzut.

Problema nr. 1 (20 de puncte) Sunt date egalități aritmetice în limba birom:

1. $tùgùn^2 + t\grave{a}t + n\grave{a}\grave{a}s = b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}b\grave{a} n\grave{a} v\grave{e} r\grave{w}\grave{i}t$
2. $t\grave{a}t n\grave{a}\grave{a}s = b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}t\grave{i}m\grave{i}n n\grave{a} v\grave{e} \grave{f}\grave{a}\grave{a}t\grave{a}t$
3. $t\grave{a}\grave{a}m\grave{a}^2 + \grave{f}\grave{a}\grave{a}t\grave{a}t + g\grave{w}\grave{i}n\grave{i}\eta = b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}n\grave{a}\grave{a}s n\grave{a} v\grave{e} \grave{f}\grave{a}\grave{a}g\grave{w}\grave{i}n\grave{i}\eta$
4. $\grave{f}\grave{a}\grave{a}t\grave{a}t g\grave{w}\grave{i}n\grave{i}\eta = \grave{f}\grave{a}\grave{a}t\grave{a}t$
5. $r\grave{w}\grave{i}t^2 + b\grave{a} + t\grave{u}g\grave{u}n = b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}t\grave{u}g\grave{u}n n\grave{a} v\grave{e} \grave{f}\grave{a}\grave{a}g\grave{w}\grave{i}n\grave{i}\eta$
6. $b\grave{a} t\grave{u}g\grave{u}n = b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}b\grave{a} n\grave{a} v\grave{e} r\grave{w}\grave{i}t$
7. $\grave{f}\grave{a}\grave{a}t\grave{a}t^2 + n\grave{a}\grave{a}s + t\grave{a}t = b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}t\grave{a}\grave{a}m\grave{a} n\grave{a} v\grave{e} n\grave{a}\grave{a}s$
8. $n\grave{a}\grave{a}s t\grave{a}t = b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}t\grave{u}g\grave{u}n n\grave{a} v\grave{e} n\grave{a}\grave{a}s$
9. $k\grave{u}r\grave{u} n\grave{a} v\grave{e} n\grave{a}\grave{a}s + k\grave{u}r\grave{u} n\grave{a} v\grave{e} \grave{f}\grave{a}\grave{a}t\grave{a}t = k\grave{u}r\grave{u} n\grave{a} v\grave{e} t\grave{i}m\grave{i}n + b\grave{a} + k\grave{u}r\grave{u} n\grave{a} v\grave{e} t\grave{u}g\grave{u}n$

Toate numerele în această problemă sunt mai mari decât 0 și mai mici decât 125.

(a) Înscrieți egalitățile (1–9) cu cifre.

(b) Înscrieți numerele $b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}t\grave{a}t$, $\grave{f}\grave{a}\grave{a}g\grave{w}\grave{i}n\grave{i}\eta$, $k\grave{u}r\grave{u}$ și egalitățile (A) și (B) cu cifre.

$$A. b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} \grave{f}\grave{a}\grave{a}b\grave{i}t\grave{a}t - t\grave{a}t - k\grave{u}r\grave{u} n\grave{a} g\grave{w}\grave{e} g\grave{w}\grave{i}n\grave{i}\eta = b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}t\grave{a}\grave{a}m\grave{a} n\grave{a} v\grave{e} r\grave{w}\grave{i}t$$

$$B. b\grave{a}k\grave{u}r\grave{u} b\grave{i}n\grave{a}\grave{a}s n\grave{a} g\grave{w}\grave{e} g\grave{w}\grave{i}n\grave{i}\eta - k\grave{u}r\grave{u} n\grave{a} v\grave{e} b\grave{a} - k\grave{u}r\grave{u} n\grave{a} v\grave{e} t\grave{a}t = k\grave{u}r\grave{u} n\grave{a} v\grave{e} r\grave{w}\grave{i}t$$

(c) Notați în limba birom: 6, 22, 97, 120.

⚠ Limba birom aparține grupului plateau al ramurei benue-congoleze a familiei atlantic-congoleze. Este vorbită de circa 1 000 000 de persoane în Nigeria.

ϵ este o vocală. η și \int sunt consoane. Dublarea vocalei indică lungimea ei. Semnele ´, ¨ și ` indică, respectiv, tonul înalt, mediu și jos.

$$a^k = \underbrace{a \times a \times \cdots \times a}_{\text{de } k \text{ ori}}; a^1 = a.$$

—Milena Veneva

Problema nr. 2 (20 de puncte) Sunt date cuvinte și îmbinări de cuvinte în limba abui și traducerile lor în limba română, în ordine arbitrară:

1. **abang**
2. **atáng heya**
3. **bataa hawata**
4. **dekafi**
5. **ebataa hatáng**
6. **ekuda hawata**
7. **falepak hawei**
8. **hatáng hamin**
9. **helui**
10. **maama hefalepak**
11. **napong**
12. **rièng**
13. **ritama**
14. **riya hatáng**
15. **tama habang**
16. **tamin**
17. **tefe hawei**

- a. *vârful degetului lui*
 - b. *creanga ta*
 - c. *fața mea*
 - d. *frânghia proprie*
 - e. *umărul tău*
 - f. *mâna mamei voastre*
 - g. *urechile porcilor noștri*
(*urechea porcului fiecăruia dintre noi*)
 - h. *pistolul tatălui*
 - i. *gâtul calului tău*
 - j. *trăgaci*
-
- k. *ochii voștri*
 - l. *nasurile noastre*
(*nasul fiecăruia dintre noi*)
 - m. *cuțitul lui*
 - n. *malul mării*
 - o. *partea de sus a copacului*
 - p. *degetul tău mare*
 - q. *marea voastră*

(a) Determinați concordanțele corecte.

(b) Traduceți în limba română: 1. **amin**; 2. **deya hebataa**.

(c) Traduceți în limba abui:

1. *porc*
2. *cuțitul vostru*
3. *tatăl mamei tale*
4. *fața tatălui meu*
5. *urechea proprie*
6. *marea mea*

⚠ Limba abui aparține familiei timor-alor-pantară. Este vorbită de circa 16 000 de persoane în Indonezia.

Semnele ´ și ` marchează tonurile.

—Aleksejs Peguševs

Problema nr. 3 (20 de puncte) Sunt date enunțuri în limba kimbundu și traduceri lor în limba română:

1. **ngámónà dikhónzò mùdìlóngà**
Eu am văzut banana în farfurie.
2. **àlózí ásángá djálà mùdikúngù**
Vrăjitorii au întâlnit bărbatul în peșteră.
3. **ngádjà dikhónzó djámì**
Eu am mâncat banana mea.
4. **mùdjúlù mwálà zítéténbwá**
Sunt stele pe cer.
5. **dikámhá djámì djáfíkà nì djákínà**
Prietenul meu a cântat și a dansat.
6. **ngámónà dikúngú djámì**
Am văzut oare eu peștera mea?
7. **ngámóná málà mùkítándà**
Eu am văzut bărbatii în piață.
8. **ngásángá mùlózí mwámì mùlwándà**
Eu am întâlnit vrăjitorul meu în Luanda.
9. **mùkítándà mwálá djálá djámì**
Bărbatul (soțul) meu este în piață.
10. **mùdikúngù ngámónà màkòlòmbóló**
Am văzut oare eu cocoșii în peșteră?
11. **àtú ádjà dikhónzò mùlwándá**
Au mâncat oare oamenii banana în Luanda?

(a) Traduceți în limba română (un enunț este foarte apropiat ca sens de unul din enunțurile de mai sus):

12. **mùlózí mwámónà zítéténbwá**
13. **zítéténbwá zjálà mùdjúlù**
14. **ngákínà**
15. **djálá djámónà màhónzò mùlwándá**

(b) Traduceți în limba kimbundu (un enunț ar putea avea mai mult decât o singură variantă de traducere):

16. *Am cântat oare eu?*
17. *Omul a întâlnit vrăjitorul și prietenul în piață.*
18. *Bărbatul (soțul) meu a văzut peștera.*
19. *Sunt vrăjitori în Luanda.*

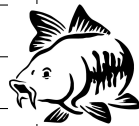
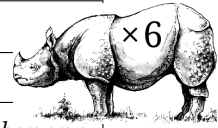
⚠ Limba kimbundu (mbundu de nord) aparține grupului bantu al ramurei benue-congoleze a familiei atlantic-congoleze. Este vorbită de circa 50 000 de persoane în Angola.

w = *u* în cuvântul *ouă*. **j** = *i* în cuvântul *iar*. **ŋ** și **ʒ** sunt consoane. Semnele ´ și ` indică, respectiv, tonul înalt și jos.

—Bruno L'Astorina

Problema nr. 4 (20 de puncte) Sunt date îmbinări de cuvinte în limba laven, înscrise cu scriere khom și în transcripție fonetică, și traduceri lor în limba română:

1	ᦢᦱᦺᦑᦺᦑ	praj trie	<i>a trezi soția</i>
2	ᦑᦺᦑᦺᦑ	ca:k caj	<i>din suflet/inimă</i>
3	?	taw bɛ:	<i>a vedea pluta</i>
4	ᦑᦺᦑᦺᦑ	kriət blaw	<i>a zgâria coapsa</i>
5		plaj priət	<i>banană</i>
6	?	?	<i>trei banane</i>
7	ᦢᦱᦺᦑᦺᦑ	?	<i>șase rinoceri</i>
8	ᦑᦺᦑᦺᦑ	?	<i>patru ciorchini de banane</i>
9	ᦑᦺᦑᦺᦑ	?	?
10	?	cie pɰh la:	<i>șapte file de hârtie</i>
11	ᦑᦺᦑᦺᦑ	?	<i>frunză de vânăță</i>
12		?	<i>două vinete</i>
13	ᦢᦱᦺᦑᦺᦑ	plaj hnat pɰh plaj	<i>șapte ananași</i>
14	ᦑᦺᦑᦺᦑ	kruat pɛ: to:	<i>trei albine</i>
15		la: priət traw la:	?
16	?	kə:r bə:r to:	<i>doi porumbei</i>
17		bla:k puan ka:	<i>patru crape</i>
18	ᦢᦱᦺᦑᦺᦑ	piet traw pla:	<i>șase cuțite</i>
19	ᦑᦺᦑᦺᦑ	bə:r ka:	?
20	ᦑᦺᦑᦺᦑ	?	<i>patru tășuri</i>

Completați pătrățelele cu semne de întrebare (cele hașurate nu trebuie completate).

⚠ Limba laven (jru') aparține familiei austroasiatică. Este vorbită de circa 28 000 de persoane în Laos. Scrierea khom s-a folosit pentru această limbă între 1924 și 1936.

—Tae Hun Lee

Problema nr. 5 (20 de puncte) Sunt date cuvinte în limba madak și traduceri lor în limba română:

lavatbungmenemen	<i>toată lumea</i>	loxongkao	<i>cărbune fierbinte</i>
laxangkatli	<i>mulți ochi</i>	loxontaamang	<i>parte a grădinii</i>
laxanoos	<i>multe lozii</i>	lualeng	<i>două zile</i>
laxao	<i>foc</i>	lubungtadi	<i>grup de bărbați</i>
lemparoos	<i>lozii mari</i>	luneton	<i>doi frați; două surori</i>
lengkompixan	<i>cântece</i>	lurubuno	<i>nepot</i>
levempeve	<i>inimi</i>	luuna	<i>copac</i>
levenaleng	<i>zile</i>	luvanga	<i>două lucruri</i>
levengkot	<i>locuri</i>	luvatpeve	<i>două inimi mari</i>
levenmenemen	<i>sate</i>	luvutneton	<i>frați; surori</i>
livixan	<i>cântare</i>	luvuttadi	<i>bărbați</i>
loroonan	<i>spirit</i>	luxavus	<i>doi bărbați albi</i>

(a) Dați traducerea literală a cuvântului **lavatbungmenemen**.

(b) Traduceți în limba română:

1. **laradi**
2. **lavatkonuna**
3. **laxantoonan**
4. **levengkatli**
5. **loxot**
6. **lubungkavus**
7. **luvaroos**

(c) Traduceți în limba madak:

8. *inimă*
9. *grădini*
10. *multe lucruri*
11. *nepoți*
12. *două părți ale zilei (două momente)*
13. *crengi*
14. *crengi mari*

⚠ Limba madak aparține grupului meso-melanezian al ramurei malaiez-polineziene a familiei austroneziene. Este vorbită de circa 3 000 de persoane în Papua Noua Guinee (Noua Irlandă).

ng \approx *n* în cuvântul *cangur*. **x** = *ch* din *Bach*, însă sonor.

—*Ivan Derjanski*

Redactori: Bojidar Bojanov, Qitong Cao, Jeong Yeon Choi,
Ivan Derjanski (editor tehnic), Hugh Dobbs (redactor-șef), Dmitri Gerasimov,
Xenia Ghiliarova, Stanislav Gurevici, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina,
Tae Hun Lee, Danilo Mîsac, Miina Norvik, Aleksejs Pegușevs, Alexandr Piperski,
Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Artūrs Semēņuks, Pavel Sofroniev, Milena Veneva.

Textul în română: Elena Suff.

Succes!